Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (pierwsza izba)

z dnia 26 stycznia 2017 r.*

Odwołanie — Porozumienia, decyzje i uzgodnione praktyki — Belgijski, niemiecki, francuski, włoski, niderlandzki i austriacki rynek instalacji sanitarnych do łazienek — Koordynacja cen sprzedaży i wymiana szczególnie chronionych informacji handlowych — Rozporządzenie (WE) nr 1/2003 — Artykuł 23 ust. 2 — Pułap wynoszący 10% obrotu — Wytyczne z 2006 r. w sprawie metody ustalania grzywien — Zasada niedziałania wstecz — Wykonywanie nieograniczonego prawa orzekania — Przewlekłość postępowania

W sprawie C-604/13 P

mającej za przedmiot odwołanie w trybie art. 56 statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, wniesione w dniu 25 listopada 2013 r.,

Aloys F. Dornbracht GmbH & Co. KG, z siedzibą w Iserlohn (Niemcy), reprezentowana przez H. Janssena i T. Kappa, Rechtsanwälte,

wnosząca odwołanie,

w której pozostałymi uczestnikami postępowania są:

Komisja Europejska, reprezentowana przez F. Castilla de la Torrego oraz L. Malferrariego, działających w charakterze pełnomocników, wspieranych przez A. Böhlkego, Rechtsanwalt, z adresem do doręczeń w Luksemburgu,

strona pozwana w pierwszej instancji,

Rada Unii Europejskiej,

interwenient w pierwszej instancji,

TRYBUNAŁ (pierwsza izba),

w składzie: A. Tizzano, wiceprezes Trybunału, pełniący obowiązki prezesa pierwszej izby, M. Berger, E. Levits, S. Rodin (sprawozdawca) i F. Biltgen, sędziowie,

rzecznik generalny: M. Wathelet,

sekretarz: K. Malacek, administrator,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 10 września 2015 r.,

podjąwszy, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii,

* * Język postępowania: niemiecki.

wydaje następujący

Wyrok

1 W swoim odwołaniu Aloys F. Dornbracht GmbH & Co. KG wnosi o uchylenie wyroku Sądu Unii Europejskiej z dnia 16 września 2013 r., Dornbracht/Komisja (T-386/10, zwanego dalej „zaskarżonym wyrokiem", EU:T:2013:450), w którym Sąd oddalił jej skargę o stwierdzenie nieważności decyzji Komisji C(2010) 4185 wersja ostateczna z dnia 23 czerwca 2010 r. dotyczącej postępowania na podstawie art. 101 TFUE oraz art. 53 porozumienia EOG (sprawa COMP/39092 – Instalacje sanitarne do łazienek) (zwanej dalej „sporną decyzją") w zakresie jej dotyczącym lub ewentualnie o obniżenie kwoty grzywny nałożonej na nią w tej decyzji.

Ramy prawne

Rozporządzenie nr 1/2003

2 Rozporządzenie Rady (WE) nr 1/2003 z dnia 16 grudnia 2002 r. w sprawie wprowadzenia w życie reguł konkurencji ustanowionych w art. [101 TFUE] i [102 TFUE] (Dz.U. 2003, L 1, s. 1) przewiduje w art. 23 ust. 2 i 3:

„2. Komisja może, w drodze decyzji, nałożyć grzywny na przedsiębiorstwa lub związki przedsiębiorstw, jeżeli umyślnie lub w wyniku zaniedbania [niedbalstwa]:

a) naruszają art. [101 TFUE] lub [102 TFUE] […]

[…].

Dla każdego przedsiębiorstwa lub związku przedsiębiorstw biorących udział w naruszeniu grzywna nie przekroczy 10% całkowitego obrotu uzyskanego w poprzedzającym roku obrotowym.

[…]

3. Przy ustalaniu wysokości grzywny uwzględnia się ciężar i czas trwania naruszenia".

Wytyczne z 2006 r.

3 W pkt 2 wytycznych w sprawie metody ustalania grzywien nakładanych na mocy art. 23 ust. 2 lit. a) rozporządzenia (WE) nr 1/2003 (Dz.U. 2006, C 210, s. 2, zwanych dalej „wytycznymi z 2006 r.") Komisja wskazała, że w zakresie dotyczącym ustalania wysokości grzywien „rozważy czas trwania i wagę danego naruszenia przepisów" i że „wysokość nałożonej grzywny nie może przekroczyć pułapów przewidzianych w art. 23 ust. 2 akapit drugi i trzeci rozporządzenia [WE nr] 1/2003".

4 Zgodnie z pkt 19, 21, 23 i 37 wytycznych z 2006 r.:

„19. W celu ustalenia podstawowej kwoty grzywny pewna część wartości sprzedaży, której wielkość uzależniona jest od wagi naruszenia, zostanie pomnożona przez liczbę lat, w ciągu których dokonywano naruszenia.

[…]

21. Ogólną zasadą jest, że część uwzględnianej wartości sprzedaży będzie ustalana na poziomie do 30% wartości sprzedaży.

[…]

23. Porozumienia […] horyzontalne dotyczące ustalania cen […], które są z reguły tajne, zaliczają się ze względu na swój charakter do najpoważniejszych ograniczeń konkurencji. Zgodnie z zasadami polityki konkurencji muszą one być surowo karane. W konsekwencji część sprzedaży, która brana jest pod uwagę w wypadku naruszeń tego rodzaju, znajdować się będzie zazwyczaj w górnym przedziale powyższej skali.

[…]

37. Mimo iż niniejsze wytyczne przedstawiają ogólną metodologię w zakresie ustalania grzywien, szczególne okoliczności danego przypadku lub konieczność osiągnięcia efektu odstraszającego w pewnym przypadku mogą uzasadnić odstąpienie Komisji od wspomnianej metodologii lub pułapów ustalonych w pkt 21".

Okoliczności powstania sporu i sporna decyzja

5 Okoliczności powstania sporu, które zostały przedstawione w pkt 1–29 zaskarżonego wyroku, można streścić w następujący sposób.

6 Wnosząca odwołanie jest spółką prawa niemieckiego, która wytwarza w szczególności armaturę sanitarną.

7 W dniu 15 lipca 2004 r. Masco Corp. i jej spółki zależne, między innymi Hansgrohe AG, będąca producentem armatury sanitarnej, i Hüppe GmbH, będąca producentem kabin prysznicowych, powiadomiły Komisję o istnieniu kartelu w sektorze instalacji sanitarnych do łazienek i wniosły o zastosowanie wobec nich zwolnienia z grzywien na podstawie wydanego przez tę instytucję obwieszczenia w sprawie zwolnienia z grzywien oraz zmniejszania grzywien w przypadkach karteli (Dz.U. 2002, C 45, s. 3) lub ewentualnie o obniżenie kwoty grzywien, jakie mogłyby zostać na nie nałożone.

8 W dniach 9 i 10 listopada 2004 r. Komisja przeprowadziła niezapowiedziane kontrole w lokalach szeregu przedsiębiorstw i krajowych organizacji zawodowych prowadzących działalność w sektorze instalacji sanitarnych do łazienek. W okresie od dnia 15 listopada 2005 r. do dnia 16 maja 2006 r. Komisja wystosowała do wspomnianych przedsiębiorstw i organizacji, w tym do wnoszącej odwołanie, żądania udzielenia informacji, a w dniu 26 marca 2007 r. wydała pismo w sprawie przedstawienia zarzutów. Pismo to zostało doręczone między innymi wnoszącej odwołanie.

9 W dniach 12–14 listopada 2007 r. odbyło się przesłuchanie, w dniu 9 lipca 2009 r. Komisja wysłała pismo zawierające opis stanu faktycznego, następnie instytucja ta wystosowała żądania udzielenia dodatkowych informacji między innymi do wnoszącej odwołanie, a w dniu 23 czerwca 2010 r. wydała sporną decyzję. W decyzji tej Komisja stwierdziła naruszenie art. 101 ust. 1 TFUE oraz art. 53 Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym z dnia 2 maja 1992 r. (Dz.U. 1994, L 1, s. 3) w sektorze instalacji sanitarnych do łazienek. Do tego naruszenia, w którym uczestniczyło 17 przedsiębiorstw, doszło w różnych okresach pomiędzy dniem 16 października 1992 r. a dniem 9 listopada 2004 r. Miało ono postać szeregu antykonkurencyjnych porozumień i uzgodnionych praktyk na terenie Belgii, Niemiec, Francji, Włoch, Niderlandów i Austrii. Produktami, których dotyczył niniejszy kartel, są należące do jednej z trzech podgrup produktów instalacje sanitarne do łazienek: armatura sanitarna, kabiny prysznicowe wraz z ich wyposażeniem, a także wyroby ceramiczne.

10 Jeśli chodzi konkretnie o wnoszącą odwołanie, która wytwarza produkty należące do pierwszej z tych trzech podgrup produktów, Komisja stwierdziła w art. 1 ust. 2 spornej decyzji, że naruszenie polegało na udziale w okresie od dnia 6 marca 1998 r. do dnia 9 listopada 2004 r. w ciągłym porozumieniu lub w uzgodnionych praktykach w sektorze instalacji sanitarnych do łazienek na terenie Niemiec i Austrii.

11 Z tego względu Komisja nałożyła na wnoszącą odwołanie w art. 2 ust. 6 spornej decyzji grzywnę w wysokości 12 517 671 EUR.

12 W celu obliczenia tej grzywny Komisja oparła się na wytycznych z 2006 r., a w szczególności na ich pkt 20–24.

Postępowanie przed Sądem i zaskarżony wyrok

13 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 8 września 2010 r. Aloys F. Dornbracht wniosła do Sądu skargę o stwierdzenie nieważności spornej decyzji w oparciu o osiem zarzutów.

14 Zarzut pierwszy był oparty na błędzie w ocenie popełnionym przez Komisję, w świetle art. 23 ust. 3 rozporządzenia nr 1/2003, przy stwierdzeniu naruszenia zarzucanego wnoszącej odwołanie i przy określeniu kwoty nałożonej na nią grzywny. Zarzut drugi dotyczył naruszenia art. 23 ust. 3 tego rozporządzenia, wynikającego z błędnego zastosowania pułapu 10%, o którym mowa w art. 23 ust. 2 rzeczonego rozporządzenia. Zarzut trzeci był oparty na nieuwzględnieniu indywidualnego charakteru uczestnictwa wnoszącej odwołanie w stwierdzonym naruszeniu, z naruszeniem zasady równego traktowania. Zarzut czwarty dotyczył nieuwzględnienia innych wcześniejszych decyzji Komisji, z naruszeniem zasady równego traktowania. Zarzut piąty był oparty na nieuwzględnieniu ograniczonych możliwości gospodarczych wnoszącej odwołanie, z naruszeniem zasady proporcjonalności. Zarzut szósty dotyczył naruszenia zasady niedziałania prawa wstecz wynikającego z zastosowania wytycznych z 2006 r. Zarzut siódmy dotyczył tego, że art. 23 ust. 3 rozporządzenia nr 1/2003 narusza zasadę ustawowej określoności czynów zabronionych i kar. Zarzut ósmy był oparty na niezgodności z prawem wytycznych z 2006 r., ponieważ przyznają one Komisji zbyt szeroki zakres uznania.

15 Zaskarżonym wyrokiem Sąd oddalił tę skargę w całości.

Żądania stron przed Trybunałem

16 Wnosząca odwołanie wnosi do Trybunału o:

— uchylenie zaskarżonego wyroku;

— stwierdzenie nieważności spornej decyzji w dotyczącym jej zakresie;

— tytułem żądania ewentualnego – odpowiednie obniżenie kwoty grzywny nałożonej na nią w spornej decyzji; i

— obciążenie Komisji kosztami postępowania.

17 Komisja wnosi do Trybunału o:

— oddalenie odwołania i

— obciążenie wnoszącej je kosztami postępowania.

W przedmiocie odwołania

18 Na poparcie odwołania wnosząca odwołanie podnosi sześć zarzutów. Zarzut pierwszy oparty jest na naruszeniu zarówno art. 23 ust. 3 rozporządzenia nr 1/2003, jak i zasad ustawowej określoności czynów zabronionych i kar, równego traktowania i proporcjonalności, które wynika z błędnego zastosowania pułapu przewidzianego w art. 23 ust. 2 tego rozporządzenia. W ramach zarzutu drugiego wnosząca odwołanie poddaje krytyce zaskarżony wyrok, w zakresie w jakim Sąd oddalił niesłusznie zarzut niezgodności z prawem wytycznych z 2006 r. Zarzut trzeci oparty jest na tym, że Sąd nie wyciągnął konsekwencji z faktu naruszenia przez Komisję pkt 37 wytycznych z 2006 r. W ramach zarzutu czwartego wnosząca odwołanie podnosi naruszenie zasady niedziałania prawa wstecz wynikające z zastosowania w niniejszym przypadku wytycznych z 2006 r. Zarzut piąty oparty jest na naruszeniach prawa popełnionych przy obliczeniu kwoty nałożonej na nią grzywny. Wreszcie zarzut szósty oparty jest na naruszeniu zasady rozsądnego czasu trwania postępowania.

W przedmiocie zarzutu pierwszego, opartego na błędnym zastosowaniu granicy 10% przewidzianej w art. 23 ust. 2 rozporządzenia nr 1/2003

Argumentacja stron

19 W ramach zarzutu pierwszego, odnoszącego się do pkt 213–227 zaskarżonego wyroku, wnosząca odwołanie zarzuca Sądowi naruszenie art. 23 ust. 3 rozporządzenia nr 1/2003, jak również zasad ustawowej określoności czynów zabronionych i kar, równego traktowania i proporcjonalności, gdyż uznał on, że granica 10% przewidziana w art. 23 ust. 2 tego rozporządzenia stanowi pułap mający zastosowanie jedynie do ostatecznej kwoty grzywny, przez co zanegował nielegalny charakter ustalenia kwoty grzywny nałożonej w niniejszej sprawie przez Komisję oraz pozbawił się sam możności jej obniżenia. Taka wykładnia prowadziłaby bowiem w przeważającej większości przypadków do nałożenia grzywny w wysokości odpowiadającej 10% całkowitego obrotu odnośnego przedsiębiorstwa bez względu na wagę i czas trwania danego naruszenia.

20 Powołując się w szczególności na decyzję Kartellsenat w Bundesgerichtshof (izby federalnego trybunału sprawiedliwości właściwej w sprawach kartelowych, Niemcy), wnosząca odwołanie twierdzi, że granica 10% przewidziana w art. 23 ust. 2 tego rozporządzenia nie wymaga takiego pułapu, ale ustala górny poziom w skali grzywien podlegających nałożeniu, który powinien być stosowany tylko w odniesieniu do najpoważniejszych naruszeń. Takie podejście pozwala na odpowiednie uwzględnienie wagi i czasu trwania naruszenia, jak zostało to przewidziane w art. 23 ust. 3 tego rozporządzenia.

21 Zdaniem Komisji zarzut pierwszy należy odrzucić jako niedopuszczalny lub w każdym razie oddalić go jako bezzasadny.

Ocena Trybunału

22 Po pierwsze, w zakresie, w jakim w ramach zarzutu pierwszego wnosząca odwołanie zarzuca Sądowi w istocie to, że dokonał błędnej wykładni art. 23 ust. 2 rozporządzenia nr 1/2003, gdyż uznał, że ów przepis wprowadza pułap, należy stwierdzić, iż Sąd, nie przyjmując takiego stanowiska, słusznie wskazał w pkt 216 zaskarżonego wyroku, że z utrwalonego orzecznictwa Trybunału wynika, iż jedynie ostateczna kwota nałożonej grzywny nie może przekraczać maksymalnej granicy 10% obrotu przewidzianej w tym przepisie i że ów przepis nie zabrania Komisji przyjęcia, na różnych etapach obliczania grzywny, kwoty pośredniej przekraczającej tę granicę, o ile ostateczna kwota grzywny jej nie przekracza (zob. w szczególności wyroki: z dnia 28 czerwca 2005 r., Dansk Rørindustri i in./Komisja, C-189/02 P, C-202/02 P, od C-205/02 P do C-208/02 P i C-213/02 P, EU:C:2005:408, pkt 277, 278; z dnia 29 czerwca 2006 r., SGL Carbon/Komisja, C-308/04 P, EU:C:2006:433, pkt 82; z dnia 12 lipca 2012 r., Cetarsa/Komisja, C-181/11 P, niepublikowany, EU:C:2012:455, pkt 80).

23 Po drugie, jeśli chodzi o zarzuty dotyczące naruszenia przez Sąd art. 23 ust. 3 rozporządzenia nr 1/2003, a tym samym zasad ustawowej określoności czynów zabronionych i kar, równego traktowania i proporcjonalności, ponieważ nie uwzględnił on odpowiednio wagi i czasu trwania naruszeń, należy przypomnieć, że z utrwalonego orzecznictwa Trybunału wynika, iż fakt, że ze względu na zastosowanie granicy 10% obrotu przewidzianej w art. 23 ust. 2 tego rozporządzenia niektóre czynniki, takie jak waga i czas trwania naruszenia, nie mają rzeczywistego wpływu na kwotę nałożonej grzywny, jest tylko zwykłą konsekwencją zastosowania owej górnej granicy do ostatecznej kwoty grzywny (zob. w szczególności wyroki: z dnia 28 czerwca 2005 r., Dansk Rørindustri i in./Komisja, C-189/02 P, C-202/02 P, od C-205/02 P do C-208/02 P i C-213/02 P, EU:C:2005:408, pkt 279; z dnia 12 lipca 2012 r., Cetarsa/Komisja, C-181/11 P, niepublikowany, EU:C:2012:455, pkt 81).

24 Ta górna granica służy bowiem uniknięciu nakładania grzywien, których przedsiębiorstwa przewidywalnie nie będą w stanie zapłacić ze względu na ich wielkość określoną na podstawie całkowitego obrotu, choćby w sposób przybliżony i niedoskonały (wyroki: z dnia 28 czerwca 2005 r., Dansk Rørindustri i in./Komisja, C-189/02 P, C-202/02 P, od C-205/02 P do C-208/02 P i C-213/02 P, EU:C:2005:408, pkt 280; z dnia 12 lipca 2012 r., Cetarsa/Komisja, C-181/11 P, niepublikowany, EU:C:2012:455, pkt 82).

25 Chodzi zatem o granicę mającą jednolite zastosowanie do wszystkich przedsiębiorstw i uzależnioną od wielkości każdego z nich, która służy uniknięciu nadmiernych i nieproporcjonalnych grzywien. Ta górna granica służy zatem realizacji celu odrębnego i niezależnego od celu, który jest osiągany poprzez zastosowanie kryteriów wagi i czasu trwania naruszenia (wyroki: z dnia 28 czerwca 2005 r., Dansk Rørindustri i in./Komisja, C-189/02 P, C-202/02 P, od C-205/02 P do C-208/02 P i C-213/02 P, EU:C:2005:408, pkt 281, 282; z dnia 12 lipca 2012 r., Cetarsa/Komisja, C-181/11 P, niepublikowany, EU:C:2012:455, pkt 83).

26 Wynika stąd, że argumenty oparte na niedostatecznym uwzględnieniu wagi i czasu trwania naruszeń w związku z zastosowaniem maksymalnej granicy przewidzianej w art. 23 ust. 2 rozporządzenia nr 1/2003 należy oddalić.

27 W tych okolicznościach zarzut pierwszy należy oddalić jako bezzasadny.

W przedmiocie zarzutu drugiego, opartego na zarzucie niezgodności z prawem wytycznych z 2006 r.

Argumentacja stron

28 W ramach zarzutu drugiego wnosząca odwołanie podnosi, że Sąd naruszył art. 23 ust. 3 rozporządzenia nr 1/2003, oddalając zarzut niezgodności z prawem wytycznych z 2006 r. oparty na twierdzeniu, że nie uwzględniają one kryteriów czasu trwania i wagi naruszenia popełnionego przez przedsiębiorstwa „jednoproduktowe”.

29 Odsyłając do argumentów przedstawionych w skardze w pierwszej instancji, wnosząca odwołanie twierdzi w tym względzie, że wytyczne z 2006 r. są niezgodne z prawem, ponieważ naruszają zasady legalności i pewności prawa, oraz że w żadnym razie jakikolwiek szczególny przepis dotyczący przedsiębiorstw „jednoproduktowych” nie jest w nich przewidziany.

30 Wnosząca odwołanie zauważa, że w przeciwieństwie do wytycznych w sprawie metody ustalania grzywien nakładanych na mocy art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17 oraz art. 65 ust. 5 traktatu EWWiS (Dz.U. 1998, C 9, s. 3, zwanych dalej „wytycznymi z 1998 r.”) wytyczne z 2006 r. prowadzą zasadniczo do przekroczenia granicy 10%, w szczególności w przypadku niezdywersyfikowanych przedsiębiorstw „jednoproduktowych”. W związku z tym zastosowanie metody obliczania grzywien opisanej w wytycznych z 2006 r. skutkuje nieuwzględnieniem w odpowiedni sposób kryteriów czasu trwania

i wagi naruszeń popełnionych przez te przedsiębiorstwa, do których to kryteriów odsyła art. 23 ust. 3 rozporządzenia nr 1/2003. Niemal automatyczne nakładanie sankcji sięgających 10% obrotu narusza również zasadę równego traktowania.

31 Zdaniem Komisji zarzut drugi należy odrzucić jako niedopuszczalny, a w każdym razie oddalić jako bezzasadny.

Ocena Trybunału

32 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału z art. 256 TFUE i art. 58 akapit pierwszy statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, jak również z art. 168 § 1 lit. d) i art. 169 § 2 regulaminu postępowania przed Trybunałem wynika, że odwołanie powinno precyzyjnie wskazywać zakwestionowane części wyroku lub postanowienia, o którego uchylenie się wnosi, oraz zawierać argumenty prawne, które szczegółowo uzasadniają to żądanie. Tego wymogu uzasadnienia wynikającego z tych przepisów nie spełnia odwołanie, które polega jedynie na dosłownym zacytowaniu zarzutów i argumentów przedstawionych już przed Sądem, włącznie z tymi, które były oparte na okolicznościach faktycznych wyraźnie odrzuconych przez Sąd, i nie zawiera nawet argumentacji mającej na celu określenie naruszenia prawa, jakim miałoby być dotknięte zaskarżone orzeczenie. Odwołanie takie jest bowiem w rzeczywistości wnioskiem o ponowne rozpoznanie skargi złożonej do Sądu, co nie należy do właściwości Trybunału (zob. w szczególności wyroki: z dnia 30 czerwca 2005 r., Eurocermex/OHIM, C-286/04 P, EU:C:2005:422, pkt 49, 50; z dnia 12 września 2006 r., Reynolds Tobacco i in./Komisja, C-131/03 P, EU:C:2006:541, pkt 49, 50).

33 Należy stwierdzić, że zarzut drugi podniesiony przez wnoszącą odwołanie – w zakresie, w jakim wnosząca odwołanie zarzuca Sądowi nieuwzględnienie zarzutu niezgodności z prawem wytycznych z 2006 r. – stanowi jedynie powtórzenie argumentów podniesionych już w pierwszej instancji.

34 W konsekwencji zarzut ten należy odrzucić jako niedopuszczalny.

W przedmiocie zarzutu trzeciego, opartego na tym, że Komisja, ustalając kwoty ryczałtowe, nie uwzględniła indywidualnego udziału wnoszącej odwołanie, przez co naruszyła zasadę równego traktowania

35 W ramach zarzutu trzeciego podniesionego na poparcie odwołania wnosząca je zarzuca Sądowi w istocie naruszenie prawa przy badaniu wykonywania przez Komisję uprawnień dyskrecjonalnych przysługujących jej w ramach ustalania grzywien, o czym mowa w pkt 37 wytycznych z 2006 r.

36 Należy jednak stwierdzić, że wnosząca odwołanie nie wskazuje w ramach tego zarzutu punktów zaskarżonego wyroku dotkniętych takim naruszeniem.

37 W konsekwencji zgodnie z orzecznictwem przytoczonym w pkt 32 niniejszego wyroku ów zarzut należy również odrzucić jako niedopuszczalny.

W przedmiocie zarzutu czwartego, opartego na naruszeniu zasady niedziałania prawa wstecz

Argumentacja stron

38 W ramach zarzutu czwartego wnosząca odwołanie zarzuca Sądowi naruszenie, zwłaszcza w pkt 87 i 90 zaskarżonego wyroku, zasady niedziałania prawa wstecz, ponieważ uznał on, iż obliczenie grzywny przez Komisję na podstawie wytycznych z 2006 r. było zgodne z prawem, podczas gdy naruszenie zarzucane wnoszącej odwołanie zostało popełnione pod rządami wytycznych z 1998 r.

39 Prawdą jest, że wnosząca odwołanie podkreśla w tym względzie, iż w wyroku z dnia 28 czerwca 2005 r., Dansk Rørindustri i in./Komisja (C-189/02 P, C-202/02 P, od C-205/02 P do C-208/02 P i C-213/02 P, EU:C:2005:408, pkt 231) Trybunał orzekł, że Komisja, nie naruszając zasady niedziałania praw wstecz, mogła obliczyć kwotę grzywny na podstawie wytycznych z 1998 r., mimo iż zostały one wydane po popełnieniu naruszenia rozpatrywanego w tej sprawie, ponieważ rzeczone wytyczne oraz nowa metoda obliczania grzywien określona w tych wytycznych były racjonalnie przewidywalne w momencie popełnienia naruszenia. Jednakże, zdaniem wnoszącej odwołanie, w sprawie, w której wydano ów wyrok, żadne wytyczne nie istniały w momencie popełnienia naruszenia, tak że nasuwało się pytanie, czy grzywna powinna zostać obliczona na podstawie nowych wytycznych wydanych po raz pierwszy przez Komisję w 1998 r. Tymczasem wbrew temu, co Sąd stwierdził w zaskarżonym wyroku, sytuację tę należy odróżnić od sytuacji, w której wytyczne miały zastosowanie w momencie popełnienia naruszenia, lecz zostały zastąpione lub zmienione przez nowe wytyczne już po jego popełnieniu. W tej ostatniej sytuacji nasuwa się pytanie, które wytyczne, mianowicie stare czy nowe, powinno się stosować w celu obliczenia kwoty grzywny. Zastosowane przez Sąd rozwiązania przyjętego w wyroku z dnia 28 czerwca 2005 r., Dansk Rørindustri i in./Komisja (C-189/02 P, C-202/02 P, od C-205/02 P do C-208/02 P i C-213/02 P, EU:C:2005:408) w tej drugiej sytuacji jest sprzeczne z zasadami równego traktowania i ochrony uzasadnionych oczekiwań.

40 W każdym razie gdyby wytyczne mogły zostać zmienione w każdej chwili z mocą wsteczną, jak uznał Sąd, nie mogłyby one pełnić funkcji polegającej na zagwarantowaniu przedsiębiorstwom pewności prawa, którą stosownie do orzecznictwa Trybunału powinny one spełniać.

41 Komisja wnosi o oddalenie zarzutu czwartego. Twierdzi ona w szczególności, że skuteczne stosowanie reguł Unii w dziedzinie konkurencji wymaga tego, by instytucja ta mogła w każdej chwili dostosować poziom grzywien do potrzeb tej polityki.

Ocena Trybunału

42 Należy zaznaczyć, że z utrwalonego orzecznictwa wynika, iż stosowanie, w celu obliczenia grzywien nakładanych z tytułu naruszeń w dziedzinie konkurencji, nowych wytycznych takich jak wytyczne z 2006 r., a w szczególności nowej metody obliczenia kwoty grzywny przewidzianej w rzeczonych wytycznych, nawet w odniesieniu do naruszeń popełnionych przed ich wydaniem lub zmianą, nie narusza zasady niedziałania prawa wstecz, ponieważ te nowe wytyczne oraz ta metoda były racjonalnie przewidywalne w momencie popełnienia przedmiotowych naruszeń (zob. podobnie w szczególności wyroki: z dnia 28 czerwca 2005 r., Dansk Rørindustri i in./Komisja, C-189/02 P, C-202/02 P, od C-205/02 P do C-208/02 P i C-213/02 P, EU:C:2005:408, pkt 217, 218 i 227–232; z dnia 18 maja 2006 r., Archer Daniels Midland i Archer Daniels Midland Ingredients/Komisja, C-397/03 P, EU:C:2006:328, pkt 25; z dnia 18 lipca 2013 r., Schindler Holding i in./Komisja, C-501/11 P, EU:C:2013:522, pkt 75; z dnia 14 września 2016 r., Ori Martin i SLM/Komisja, C-490/15 P i C-505/15 P, niepublikowany, EU:C:2016:678, pkt 82–94).

43 W związku z tym Sąd nie naruszył prawa, gdy uznał w pkt 90 zaskarżonego wyroku, że Komisja nie naruszyła zasady niedziałania prawa wstecz, stosując wytyczne z 2006 r. w celu obliczenia grzywny za naruszenie popełnione przez wnoszącą odwołanie przed ich wydaniem.

44 Mając na uwadze powyższe rozważania, zarzut czwarty należy oddalić jako bezzasadny.

W przedmiocie zarzutu piątego, dotyczącego naruszeń prawa popełnionych przy obliczaniu kwoty grzywny

Argumentacja stron

45 W ramach zarzutu piątego, który dzieli się na trzy części, wnosząca odwołanie podnosi, że Sąd naruszył prawo przy obliczaniu kwoty nałożonej na nią grzywny.

46 W ramach pierwszej części tego zarzutu wnosząca odwołanie twierdzi w pierwszej kolejności, że uznawszy w pkt 165–168 zaskarżonego wyroku, iż Komisja powinna była na etapie obliczania kwoty grzywny nałożonej na wnoszącą odwołanie uwzględnić fakt, iż naruszenie obejmowało swym zasięgiem geograficznym terytoria dwóch, a nie sześciu państw członkowskich, Sąd nie mógł przyjąć w pkt 249 i 250 zaskarżonego wyroku tych samych współczynników „wagi naruszenia" i „kwoty dodatkowej" co współczynniki ustalone przez Komisję w spornej decyzji oraz współczynniki zastosowane do innych członków niniejszego kartelu uczestniczących w naruszeniu obejmującym od trzech do sześciu państw członkowskich. W ten sposób Sąd nie zindywidualizował bowiem kar nałożonych na odnośne przedsiębiorstwa.

47 W drugiej kolejności Sąd popełnił w pkt 249 zaskarżonego wyroku błąd w ocenie, gdyż uwzględnił czas trwania naruszenia w ramach oceny wagi tego naruszenia, mimo że powinien był rozpatrzyć oddzielnie wagę i czas trwania naruszenia. W ten sposób Sąd przypisał nadmierne znaczenie kryterium czasu trwania naruszenia.

48 W trzeciej kolejności okoliczności uwzględnione przez Sąd przy obliczeniu kwoty nałożonej grzywny nie figurują w zaskarżonym wyroku, co uniemożliwia skontrolowanie tej kwoty, tak że zaskarżony wyrok dotknięty jest brakiem uzasadnienia.

49 W ramach drugiej części zarzutu piątego wnosząca odwołanie zarzuca Sądowi, że nie wskazał szeregu błędów w ocenie popełnionych przez Komisję i nie uwzględnił pewnych okoliczności przy ustaleniu kwoty grzywny, w tym faktu, iż produkty wnoszącej odwołanie, które były objęte naruszeniem, należą tylko do jednej z trzech grup produktów, których dotyczą omawiane porozumienia. Tak więc Sąd powinien był w pkt 168–179 zaskarżonego wyroku uwzględnić fakt, iż intensywność naruszenia jest mniejsza, jeśli przedsiębiorstwo uczestniczy w nim jedynie w odniesieniu do produktów należących do jednej z trzech odnośnych grup. Ponadto zawarte w pkt 114 zaskarżonego wyroku ustalenie, że wnosząca odwołanie zbyt późno zakwestionowała okoliczność, że wiedziała o tym, iż naruszenie dotyczyło trzech grup produktów, jest nieścisłe.

50 W ramach trzeciej części omawianego zarzutu, która dotyczy pkt 192–200 zaskarżonego wyroku, wnosząca odwołanie zarzuca Sądowi, że wbrew wymogom wynikającym z wytycznych z 1998 r. nie uwzględnił faktu, iż rola wnoszącej odwołanie przy popełnieniu naruszenia polegała na pójściu w ślad za liderem.

51 Komisja kwestionuje zasadność zarzutu piątego.

Ocena Trybunału

52 Na wstępie należy przypomnieć, że w ramach systemu kontroli sądowej decyzji Komisji dotyczących postępowań prowadzonych w zastosowaniu art. 101 i 102 TFUE przeprowadzana jest przewidziana w art. 263 TFUE kontrola zgodności z prawem wydanych przez instytucje aktów, która w zastosowaniu art. 261 TFUE i na żądanie skarżących może zostać uzupełniona wykonaniem przez Sąd nieograniczonego prawa orzekania w odniesieniu do kar nałożonych w tej dziedzinie przez Komisję

(zob. podobnie wyroki: z dnia 10 lipca 2014 r., Telefónica i Telefónica de España/Komisja, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, pkt 42; z dnia 21 stycznia 2016 r., Galp Energía España i in./Komisja, C-603/13 P, EU:C:2016:38, pkt 71).

53 Zakres tego nieograniczonego prawa orzekania przysługującego Sądowi jest ściśle ograniczony, w odróżnieniu od kontroli zgodności z prawem przewidzianej w art. 263 TFUE, do ustalenia kwoty grzywny. Prawo to dotyczy tylko dokonania przez Sąd oceny nałożonej przez Komisję grzywny, z wyjątkiem wszelkich zmian okoliczności stanowiących naruszenie stwierdzone zgodnie z prawem przez Komisję w decyzji rozpatrywanej przez Sąd (zob. podobnie wyrok z dnia 21 stycznia 2016 r., Galp Energía España i in./Komisja, C-603/13 P, EU:C:2016:38, pkt 76, 77).

54 Tak więc w zakresie, w jakim zarzut piąty odnosi się do naruszeń prawa, jakich Sąd miał się dopuścić przy obliczaniu kwoty grzywny nałożonej na wnoszącą odwołanie, dotyczy on wykonywania przez ów sąd nieograniczonego prawa orzekania przy obliczaniu tej grzywny, w szczególności w pkt 244–251 zaskarżonego wyroku.

– W przedmiocie części drugiej i trzeciej zarzutu piątego

55 Jeśli chodzi o części drugą i trzecią zarzutu piątego, które należy zbadać w pierwszej kolejności i w ramach których wnosząca odwołanie zarzuca Sądowi nieuwzględnienie przy obliczaniu kwoty grzywny okoliczności, że uczestniczyła ona w naruszeniu jedynie w odniesieniu do produktów należących tylko do jednej z trzech grup odnośnych produktów i że jej rola przy popełnieniu naruszenia polegała wyłącznie na pójściu w ślad za liderem, należy zaznaczyć, że w ramach kontroli zgodności z prawem spornej decyzji, w szczególności w pkt 114, 169–173 i 192–200 zaskarżonego wyroku, Sąd oddalił argumenty wnoszącej odwołanie oparte na tych okolicznościach.

56 Wynika stąd, że nie można zarzucać Sądowi, że nie dokonał oceny wspomnianych okoliczności, gdy w ramach nieograniczonego prawa orzekania określił kwotę grzywny podlegającej nałożeniu.

57 W każdym razie w zakresie, w jakim zarzut piąty – rozpatrywany pod kątem jego części drugiej i trzeciej – dotyczy ustaleń dokonanych przez Sąd w ramach kontroli zgodności z prawem spornej decyzji, prowadzącej do oddalenia argumentacji wnoszącej odwołanie odnoszącej się do tych samych okoliczności, ów zarzut nie może zostać uwzględniony.

58 Jeśli chodzi bowiem, po pierwsze, o argument przedstawiony w ramach drugiej części tego zarzutu, oparty na błędzie w ocenie, jakiego Sąd miał się dopuścić w odniesieniu do grup produktów, do których odnosiło się naruszenie zarzucane wnoszącej odwołanie, należy zaznaczyć, jak Sad wyjaśnił w pkt 51 zaskarżonego wyroku, że zgodnie z art. 44 § 1 lit. c) regulaminu postępowania przed Sądem w wersji obowiązującej w momencie wydania zaskarżonego wyroku przedmiot sporu oraz zwięzłe przedstawienie powołanych zarzutów stanowią dwie istotne informacje, które muszą znaleźć się w skardze wszczynającej postępowanie, oraz że zgodnie z art. 48 § 2 tego regulaminu nie można podnosić nowych zarzutów w toku postępowania, chyba że ich podstawą są okoliczności prawne i faktyczne ujawnione dopiero w toku postępowania (zob. podobnie wyroki: z dnia 12 listopada 2009 r., SGL Carbon/Komisja, C-564/08 P, niepublikowany, EU:C:2009:703, pkt 21; z dnia 3 kwietnia 2014 r., Francja/Komisja, C-559/12 P, EU:C:2014:217, pkt 38). Tymczasem jak stwierdził Sąd, wnosząca odwołanie zakwestionowała okoliczność, że wiedziała o tym, iż naruszenie dotyczyło trzech podgrup produktów, dopiero w swej replice wniesionej do Sądu, a ów argument nie stanowił rozszerzenia zastrzeżenia sformułowanego w skardze w pierwszej instancji. W związku z tym Sąd słusznie odrzucił ów argument jako spóźniony w pkt 53, 54, 114 i 171 zaskarżonego wyroku.

59 W tych okolicznościach wnosząca odwołanie nie może podnosić takiego argumentu na etapie odwołania przed Trybunałem.

60 W zakresie w jakim w ramach drugiej części zarzutu piątego wnosząca odwołanie twierdzi, że Sąd powinien był uwzględnić fakt, iż jej działalność ograniczała się do jednej z trzech podgrup produktów, wystarczy stwierdzić, że Sąd uwzględnił go w rzeczywistości. Otóż Sąd wyjaśnił w pkt 154 zaskarżonego wyroku, że owa okoliczność została uwzględniona przez Komisję przy ustalaniu wartości sprzedaży, która posłużyła za podstawę obliczenia grzywny.

61 W konsekwencji druga część zarzutu piątego odwołania jest częściowo niedopuszczalna, a częściowo bezzasadna.

62 Po drugie, jeśli chodzi o podniesione w ramach trzeciej części tego zarzutu zastrzeżenie, że Sąd przy ustalaniu grzywny nie wyciągnął konsekwencji z faktu, iż jej rola polegała wyłącznie na pójściu w ślad za liderem, należy stwierdzić, że zastrzeżenie to opiera się na założeniu, iż w niniejszym przypadku powinny być stosowane wytyczne z 1998 r., a nie wytyczne z 2006 r. Tymczasem zważywszy, że Komisja zastosowała w niniejszej sprawie wytyczne z 2006 r., na których Sąd postanowił się oprzeć w pkt 246 zaskarżonego wyroku, i że nie przewidują one uwzględnienia wyłącznie biernej lub polegającej na pójściu w ślad za liderem roli przy popełnieniu naruszenia, za które wymierza się karę, owo zastrzeżenie należy oddalić.

63 Tak więc Sąd słusznie uznał w pkt 194 zaskarżonego wyroku, że wyłącznie bierna lub polegająca na pójściu w ślad za liderem rola przedsiębiorstwa nie stanowi już okoliczności łagodzącej zgodnie z wytycznymi z 2006 r., a następnie stwierdził w pkt 197 tego wyroku, że w świetle pkt 29 tiret trzecie tych wytycznych aby skorzystać z okoliczności łagodzących, wnosząca odwołanie musiałaby udowodnić, że powstrzymywała się od stosowania omawianych porozumień, czego jednak nie uczyniła.

64 Z powyższego wynika, że trzecia część zarzutu piątego jest bezzasadna.

– W przedmiocie pierwszej części zarzutu piątego

65 W pierwszej kolejności, jeśli chodzi o argumenty wnoszącej odwołanie dotyczące błędów w ocenie popełnionych przez Sąd w szczególności w odniesieniu do zasięgu geograficznego naruszenia, gdy określił on, korzystając z przysługującego mu nieograniczonego prawa orzekania, kwotę grzywny, należy przypomnieć przede wszystkim, że jedynie Sąd jest właściwy, by dokonać kontroli sposobu, w jaki Komisja oceniła w każdym konkretnym przypadku wagę bezprawnych zachowań. Celem kontroli przeprowadzanej przez Trybunał w ramach odwołania jest, z jednej strony, zbadanie, w jakim stopniu Sąd uwzględnił w sposób prawnie właściwy wszystkie czynniki istotne przy ocenie wagi określonego zachowania w świetle art. 101 TFUE i art. 23 rozporządzenia nr 1/2003, a z drugiej strony, zweryfikowanie, czy Sąd odniósł się w stopniu wymaganym przez prawo do wszystkich argumentów powołanych na poparcie żądania uchylenia grzywny lub obniżenia jej kwoty (zob. w szczególności wyroki: z dnia 17 grudnia 1998 r., Baustahlgewebe/Komisja, C-185/95 P, EU:C:1998:608, pkt 128; z dnia 28 czerwca 2005 r., Dansk Rørindustri i in./Komisja, C-189/02 P, C-202/02 P, od C-205/02 P do C-208/02 P i C-213/02 P, EU:C:2005:408, pkt 244; z dnia 5 grudnia 2013 r., Solvay Solexis/Komisja, C-449/11 P, niepublikowany, EU:C:2013:802, pkt 74).

66 Należy jednak przypomnieć, że nie jest zadaniem Trybunału, który rozstrzyga kwestie prawne w ramach odwołania, zastąpienie ze względów słuszności własną oceną oceny Sądu, który w ramach nieograniczonego prawa orzekania orzeka o kwotach grzywien nakładanych na przedsiębiorstwa z powodu naruszenia przez nie prawa Unii (wyroki: z dnia 28 czerwca 2005 r., Dansk Rørindustri i in./Komisja, C-189/02 P, C-202/02 P, od C-205/02 P do C-208/02 P i C-213/02 P, EU:C:2005:408, pkt 245; z dnia 11 lipca 2013 r., Gosselin Group/Komisja, C-429/11 P, niepublikowany, EU:C:2013:463, pkt 87).

67 Poza tym należy też przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału przy określaniu kwoty grzywien trzeba uwzględnić czas trwania naruszenia i wszystkie okoliczności mogące mieć wpływ na ocenę jego wagi (wyroki: z dnia 28 czerwca 2005 r., Dansk Rørindustri i in./Komisja, C-189/02 P, C-202/02 P, od C-205/02 P do C-208/02 P i C-213/02 P, EU:C:2005:408, pkt 240; z dnia 11 lipca 2013 r., Team Relocations i in./Komisja, C-444/11 P, niepublikowany, EU:C:2013:464, pkt 98).

68 Wśród okoliczności, które mogą wpływać na ocenę wagi naruszeń, znajdują się: zachowanie każdego z przedsiębiorstw, rola odgrywana przez każde z nich w ustanowieniu kartelu, korzyść, którą mogły odnieść z tego kartelu, wielkość przedsiębiorstw i wartość odnośnych towarów, jak również zagrożenie, jakie naruszenia tego rodzaju stanowią dla celów Unii (wyroki: z dnia 28 czerwca 2005 r., Dansk Rørindustri i in./Komisja, C-189/02 P, C-202/02 P, od C-205/02 P do C-208/02 P i C-213/02 P, EU:C:2005:408, pkt 242; z dnia 11 lipca 2013 r., Team Relocations i in./Komisja, C-444/11 P, niepublikowany, EU:C:2013:464, pkt 100).

69 Jeśli chodzi o zastosowanie przez Sąd w niniejszej sprawie takich samych współczynników „wagi naruszenia" i „kwoty dodatkowej" co współczynniki ustalone przez Komisję w spornej decyzji na poziomie 15% każdy, chociaż Sąd przyjął, że naruszenie obejmowało swym zasięgiem geograficznym dwa państwa członkowskie, a nie sześć państw członkowskich, należy zaznaczyć, że stwierdziwszy w pkt 156–168 zaskarżonego wyroku błędy popełnione przez Komisję przy ocenie tego zasięgu geograficznego, Sąd, w ramach przysługującego mu nieograniczonego prawa orzekania, dokonał oceny – jak wynika w szczególności z pkt 242 i 244–251 tego wyroku – konsekwencji, jakie należało wyciągnąć z błędów popełnionych przez Komisję w odniesieniu do określenia kwoty nałożonej grzywny.

70 Przede wszystkim w pkt 246 zaskarżonego wyroku Sąd uznał, że w niniejszej sprawie właściwe byłoby wzorowanie się na wytycznych z 2006 r. przy ponownym obliczeniu kwoty grzywny.

71 Następnie w pkt 247 tego wyroku Sąd stwierdził, że popełnione przez Komisję błędy w ocenie, które polegały na tym, iż instytucja ta ustaliła współczynniki „wagi naruszenia" i „kwoty dodatkowej" w wysokości 15% w oparciu o zasięg geograficzny naruszenia obejmujący terytorium sześciu państw członkowskich, wymagały wyłącznie zastąpienia przez Sąd własną oceną oceny Komisji w odniesieniu do ustalenia tych współczynników, w szczególności w świetle zasięgu geograficznego naruszenia, który powinien być ograniczony do terytorium dwóch państw członkowskich. Zważywszy na pkt 57–64 niniejszego wyroku, Sąd mógł jednak słusznie pominąć w tym względzie twierdzenie wnoszącej odwołanie, że naruszenie odnosiło się jedynie do jednej z trzech podgrup produktów, oraz jej rolę polegającą na pójściu w ślad za liderem.

72 Aby obliczyć kwotę nałożonej grzywny, Sąd stwierdził w pkt 248 zaskarżonego wyroku, że Komisja słusznie uznała w art. 1 ust. 2 i w motywach 872 i 873 spornej decyzji, że w okresie od dnia 6 marca 1998 r. do dnia 9 listopada 2004 r. wnosząca odwołanie uczestniczyła w jednolitym i ciągłym naruszeniu polegającym na tajnym kartelu mającym na celu koordynację przyszłych podwyżek cen trzech podgrup omawianych produktów na terytoriach Niemiec i Austrii.

73 Wreszcie w pkt 249 zaskarżonego wyroku Sąd stwierdził, że ze względu nie tylko na swój charakter, ale również na swój zasięg geograficzny, obejmujący terytorium dwóch państw członkowskich, i na swój długi czas trwania, naruszenie to należy do najbardziej poważnych i uznał, że zważywszy na pkt 23 wytycznych z 2006 r. w przypadku takiego naruszenia część wartości sprzedaży w wysokości 15% stanowi wartość minimalną.

74 W związku z tym Sąd uznał w pkt 250 zaskarżonego wyroku, że właściwe było, aby przy obliczaniu kwoty podstawowej grzywny nałożonej na wnoszącą odwołanie ustalić na poziomie 15% każdy ze współczynników: „wagi naruszenia" i „kwoty dodatkowej".

75 Z powyższego wynika, że wbrew twierdzeniom wnoszącej odwołanie Sąd uwzględnił fakt, iż naruszenie obejmowało swym zasięgiem geograficznym jedynie dwa państwa członkowskie, a nie sześć państw członkowskich. Sąd uznał jednak, że pomimo tego bardziej ograniczonego zasięgu geograficznego stawka 15% była odpowiednia w szczególności w świetle charakteru naruszenia. Należy podkreślić w tym względzie, że zważywszy na pkt 23 wytycznych z 2006 r., na którym Sąd postanowił się oprzeć w tym przypadku, współczynniki „wagi naruszenia" i „kwoty dodatkowej" w wysokości 15% mogły znaleźć uzasadnienie w świetle samego charakteru omawianego naruszenia, ponieważ – jak podkreślił Sąd – naruszenie to zalicza się do najpoważniejszych ograniczeń konkurencji w rozumieniu pkt 23 tych wytycznych, a taka stawka odpowiada najniższej stawce w skali grzywien przewidzianej dla takich naruszeń na mocy owych wytycznych (zob. w tym względzie podobnie wyroki: z dnia 11 lipca 2013 r., Ziegler/Komisja, C-439/11 P, EU:C:2013:513, pkt 124, 125; z dnia 11 lipca 2013 r., Team Relocations i in./Komisja, C-444/11 P, niepublikowany, EU:C:2013:464, pkt 125). W związku z tym wnosząca odwołanie niesłusznie zarzuca Sądowi, że nie uwzględnił zasięgu geograficznego naruszenia przy określeniu współczynników „wagi naruszenia" i „kwoty dodatkowej" i że ustalił je na poziomie 15%.

76 Wniosku tego nie podważa fakt, iż owa stawka jest taka sama jak stawka ustalona w przypadku innych przedsiębiorstw, które uczestniczyły w naruszeniu na większym obszarze geograficznym niż obszar przyjęty w stosunku do wnoszącej odwołanie, co jej zdaniem jest sprzeczne z zasadą równego traktowania.

77 Należy bowiem przypomnieć w tym względzie, że zasada równego traktowania stanowi ogólną zasadę prawa Unii, zapisaną w art. 20 i 21 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem zasada ta wymaga, aby porównywalne sytuacje nie były traktowane w odmienny sposób, a odmienne sytuacje nie były traktowane jednakowo, chyba że takie traktowanie jest obiektywnie uzasadnione (zob. w szczególności wyrok z dnia 12 listopada 2014 r., Guardian Industries i Guardian Europe/Komisja, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, pkt 51).

78 Zwłaszcza Sąd musi przestrzegać rzeczonej zasady nie tylko w ramach sprawowanej przezeń kontroli zgodności z prawem decyzji Komisji nakładającej grzywny, lecz również w ramach wykonywania przysługującego mu nieograniczonego prawa orzekania. Wykonywanie tego prawa nie może bowiem prowadzić przy określaniu wysokości nałożonych grzywien do dyskryminacji między przedsiębiorstwami, które uczestniczyły w porozumieniu lub w uzgodnionej praktyce, sprzecznych z art. 101 ust. 1 TFUE (zob. podobnie wyrok z dnia 18 grudnia 2014 r., Komisja/Parker Hannifin Manufacturing i Parker-Hannifin, C-434/13 P, EU:C:2014:2456, pkt 77).

79 Jak wynika z orzecznictwa Trybunału, uwzględnienie w oparciu o tę zasadę różnic między przedsiębiorstwami uczestniczącymi w tym samym kartelu, w szczególności w świetle zasięgu geograficznego udziału każdego z nich, niekoniecznie musi nastąpić w chwili ustalenia współczynników „wagi naruszenia" i „kwoty dodatkowej", lecz może mieć miejsce na innym etapie obliczania grzywny, na przykład w chwili dostosowania kwoty podstawowej grzywny w zależności od okoliczności łagodzących i obciążających na podstawie pkt 28 i 29 wytycznych z 2006 r. (zob. podobnie wyroki: z dnia 11 lipca 2013 r., Gosselin Group/Komisja, C-429/11 P, niepublikowany, EU:C:2013:463, pkt 96–100; z dnia 11 lipca 2013 r., Team Relocations i in./Komisja, C-444/11 P, niepublikowany, EU:C:2013:464, pkt 104, 105).

80 Jak zauważyła Komisja, takie różnice mogą ujawnić się też w kontekście wartości sprzedaży przyjętej celem obliczenia kwoty podstawowej grzywny, w zakresie w jakim wartość ta odzwierciedla w stosunku do każdego uczestniczącego przedsiębiorstwa znaczenie jego udziału w omawianym naruszeniu zgodnie z pkt 13 wytycznych z 2006 r., który pozwala przyjąć za punkt wyjścia przy obliczaniu grzywien kwotę, która odzwierciedla gospodarcze znaczenie naruszenia oraz stopień zaangażowania uczestniczącego w nim przedsiębiorstwa (zob. podobnie wyrok z dnia 11 lipca 2013 r., Team Relocations i in./Komisja, C-444/11 P, niepublikowany, EU:C:2013:464, pkt 76).

81 W konsekwencji w zakresie, w jakim bezsporne jest, że kwota podstawowa grzywny nałożonej na wnoszącą odwołanie została określona na podstawie wartości sprzedaży uzyskanej przez wnoszącą odwołanie, Sąd mógł w pkt 250 zaskarżonego wyroku, nie naruszając przy tym zasady równego traktowania, ustalić na poziomie 15% tej wartości stawkę współczynników „wagi naruszenia" i „kwoty dodatkowej".

82 W drugiej kolejności, jeśli chodzi o argument, że w pkt 249 zaskarżonego wyroku Sąd błędnie ocenił wagę naruszenia w świetle czasu trwania udziału wnoszącej odwołanie, z uwagi na ustalenia poczynione w pkt 75 niniejszego wyroku należy go oddalić jako bezskuteczny.

83 Z faktu, iż Sąd wymienił w tym punkcie, wśród innych kryteriów takich jak kryterium charakteru omawianego naruszenia, długi czas jego trwania, w żadnym razie nie można wydedukować, że ów sąd przypisał w ten sposób nadmierne znaczenie temu ostatniemu kryterium.

84 W trzeciej kolejności, jeśli chodzi o zastrzeżenie oparte na braku uzasadnienia, należy przypomnieć, że obowiązek uzasadnienia wyroków, który spoczywa na Sądzie zgodnie z art. 36 statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, mającym zastosowanie do Sądu na podstawie art. 53 akapit pierwszy tego statutu, oraz zgodnie z art. 81 regulaminu postępowania przed Sądem w wersji obowiązującej w chwili ogłoszenia zaskarżonego wyroku, wymaga, by Sąd przedstawił w sposób jasny i jednoznaczny swoje rozumowanie, tak aby umożliwić zainteresowanym poznanie uzasadnienia wydanego orzeczenia, a Trybunałowi – sprawowanie kontroli sądowej (zob. w szczególności wyroki: z dnia 26 września 2013 r., Alliance One International/Komisja, C-679/11 P, niepublikowany, EU:C:2013:606, pkt 98; z dnia 28 stycznia 2016 r., Quimitécnica.com i de Mello/Komisja, C-415/14 P, niepublikowany, EU:C:2016:58, pkt 56).

85 Jak Trybunał już orzekł, Sąd jest zobowiązany do przestrzegania tego obowiązku w ramach wykonywania przysługującego mu nieograniczonego prawa orzekania (zob. podobnie wyrok z dnia 18 grudnia 2014 r., Komisja/Parker Hannifin Manufacturing i Parker-Hannifin, C-434/13 P, EU:C:2014:2456, pkt 77).

86 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem ów obowiązek uzasadnienia nie wymaga jednak przedstawienia przez Sąd wywodu, w którym wyczerpująco i z osobna rozpatrzyłby każdy z argumentów wysuniętych przez strony sporu. Uzasadnienie może być zatem dorozumiane, pod warunkiem że pozwala zainteresowanym na poznanie powodów, dla których Sąd nie przychylił się do ich argumentów, a Trybunał dysponuje wystarczającymi elementami do sprawowania kontroli (zob. podobnie w szczególności wyroki: z dnia 2 kwietnia 2009 r., Bouygues i Bouygues Télécom/Komisja, C-431/07 P, EU:C:2009:223, pkt 42; z dnia 22 maja 2014 r., Armando Álvarez/Komisja, C-36/12 P, EU:C:2014:349, pkt 31).

87 W niniejszym przypadku należy zauważyć, że w odpowiedzi na argumenty wnoszącej odwołanie zmierzające do obniżenia kwoty nałożonej grzywny Sąd zajął stanowisko, po pierwsze, w pkt 245–251 zaskarżonego wyroku w przedmiocie konsekwencji, jakie należało wyciągnąć z błędów popełnionych przez Komisję w zakresie kwoty grzywny, a po drugie, w pkt 252–259 tego wyroku w przedmiocie argumentów dodatkowych podniesionych przez wnoszącą odwołanie na poparcie żądania obniżenia grzywny, a następnie uznał w pkt 260 zaskarżonego wyroku, korzystając z przysługującego mu nieograniczonego prawa orzekania, że należało ustalić kwotę grzywny na tym samym poziomie co poziom przyjęty przez Komisję w spornej decyzji. Wbrew twierdzeniom wnoszącej odwołanie Sąd wymienił w pkt 249 zaskarżonego wyroku czynniki, które wziął pod uwagę, aby ustalić współczynniki „wagi naruszenia" i „kwoty dodatkowej", oraz wyjaśnił, że na mocy pkt 23 wytycznych z 2006 r. i w świetle przewidzianych w nich widełek 0–30% omawiane naruszenie, które zalicza się do najpoważniejszych, uzasadniało zastosowanie stawki 15%.

88 W ten sposób Sąd omówił względy, które skłoniły go do przyjęcia takiej stawki i tym samym do ustalenia grzywny na poziomie określonym w pkt 251 zaskarżonego wyroku.

89 W tych okolicznościach argument wnoszącej odwołanie dotyczący braku uzasadnienia zaskarżonego wyroku powinien zostać oddalony.

90 W konsekwencji skoro żaden z argumentów podniesionych na poparcie pierwszej części zarzutu piątego nie został uwzględniony, należy uznać, że ta część jest bezzasadna.

91 Z całości powyższych rozważań wynika, że zarzut piąty należy w części odrzucić jako niedopuszczalny, a w części oddalić jako bezzasadny.

W przedmiocie zarzutu szóstego, dotyczącego przewlekłości postępowania przed Sądem

Argumentacja stron

92 W ramach zarzutu szóstego wnosząca odwołanie podnosi naruszenie przez Sąd spoczywającego na nim obowiązku wydania w rozsądnym terminie orzeczenia w sprawach do niego skierowanych. Zauważa ona, że postępowanie przed nim rozpoczęło się w dniu 8 września 2010 r. i zakończyło się ponad trzy lata później, mianowicie w dniu 16 września 2013 r., kiedy to zaskarżony wyrok został wydany. W świetle odnośnego orzecznictwa i zważywszy na szczególne okoliczności tej sprawy, ów czas trwania postępowania jest szczególnie długi i nadmierny.

93 Komisja uważa, że nawet przy założeniu, iż czas trwania postępowania nie był rozsądny, ów zarzut nie może zostać uwzględniony.

Ocena Trybunału

94 W zakresie, w jakim wnosząca odwołanie wnosi w ramach zarzutu szóstego, w pierwszej kolejności, o uchylenie zaskarżonego wyroku ze względu na przewlekłość postępowania przed Sądem, należy zaznaczyć, że w braku jakiejkolwiek poszlaki wskazującej na to, że owa przewlekłość miała wpływ na wynik sporu, nieprzestrzeganie rozsądnego terminu do wydania orzeczenia nie może prowadzić do uchylenia zaskarżonego wyroku. W przypadku bowiem gdy nieprzestrzeganie rozsądnego terminu do wydania orzeczenia pozostaje bez wpływu na wynik sporu, uchylenie zaskarżonego wyroku nie byłoby w stanie zaradzić naruszeniu przez Sąd zasady skutecznej ochrony sądowej (wyroki: z dnia 26 listopada 2013 r., Gascogne Sack Deutschland/Komisja, C-40/12 P, EU:C:2013:768, pkt 81, 82; z dnia 26 listopada 2013 r., Kendrion/Komisja, C-50/12 P, EU:C:2013:771, pkt 82, 83; z dnia 10 lipca 2014 r., Telefónica i Telefónica de España/Komisja, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, pkt 64).

95 W niniejszej sprawie wnosząca odwołanie nie przedstawiła Trybunałowi jakiejkolwiek poszlaki mogącej świadczyć o tym, że przewlekłość postępowania przed Sądem mogła mieć wpływ na rozstrzygnięcie zawisłego przed nim sporu.

96 Wynika stąd, że zarzut szósty odwołania nie może doprowadzić do uchylenia w całości zaskarżonego wyroku.

97 W zakresie, w jakim wnosząca odwołanie wnosi w ramach zarzutu szóstego, w drugiej kolejności i tytułem ewentualnym, o obniżenie kwoty nałożonej na nią grzywny, należy przypomnieć, iż naruszenie przez sąd Unii wynikającego z art. 47 akapit drugi Karty praw podstawowych Unii Europejskiej obowiązku wydania w rozsądnym terminie orzeczenia w sprawach do niego skierowanych powinno spotkać się z sankcją w postaci skargi o odszkodowanie wniesionej do Sądu, ponieważ taka skarga stanowi skuteczny ku temu środek. Żądanie naprawienia szkody spowodowanej nieprzestrzeganiem przez Sąd rozsądnego terminu do wydania orzeczenia nie może więc zostać przedłożone bezpośrednio Trybunałowi w ramach odwołania, lecz należy je złożyć do samego Sądu (wyroki: z dnia 10 lipca 2014 r., Telefónica i Telefónica de España/Komisja, C-295/12 P,

EU:C:2014:2062, pkt 66; z dnia 9 października 2014 r., ICF/Komisja, C-467/13 P, niepublikowany, EU:C:2014:2274, pkt 57; a także z dnia 21 stycznia 2016 r., Galp Energía España i in./Komisja, C-603/13 P, EU:C:2016:38, pkt 55).

98 To zatem Sąd – orzekając w składzie innym niż ten, który rozpoznawał spór zapoczątkowujący postępowanie, którego czas trwania jest krytykowany – jest zgodnie z art. 256 ust. 1 TFUE właściwy, aby wydać rozstrzygnięcie w przedmiocie takiego żądania odszkodowawczego (zob. podobnie wyroki: z dnia 10 lipca 2014 r., Telefónica i Telefónica de España/Komisja, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, pkt 67; z dnia 9 października 2014 r., ICF/Komisja, C-467/13 P, niepublikowany, EU:C:2014:2274, pkt 58; a także z dnia 21 stycznia 2016 r., Galp Energía España i in./Komisja, C-603/13 P, EU:C:2016:38, pkt 56).

99 Ze względu na powyższe, w przypadku gdy jest oczywiste, bez konieczności przedstawienia przez strony dodatkowego materiału dowodowego, że Sąd dopuścił się wystarczająco istotnego naruszenia ciążącego na nim obowiązku wydania orzeczenia w rozsądnym terminie, Trybunał może dokonać takiego stwierdzenia (zob. podobnie wyroki: z dnia 9 października 2014 r., ICF/Komisja, C-467/13 P, niepublikowany, EU:C:2014:2274, pkt 59; a także z dnia 21 stycznia 2016 r., Galp Energía España i in./Komisja, C-603/13 P, EU:C:2016:38, pkt 57).

100 Tymczasem w niniejszym przypadku zważywszy w szczególności na charakter i stopień złożoności badanej sprawy, jak również na liczbę skarg wniesionych na sporną decyzję, czas trwania postępowania przed Sądem wynoszący około trzy lata nie jest w oczywisty sposób nierozsądny.

101 Z powyższych rozważań wynika, że zarzut szósty należy oddalić.

102 Ponieważ żaden z zarzutów podniesionych przez wnoszącą odwołanie nie został uwzględniony, odwołanie należy oddalić w całości.

W przedmiocie kosztów

103 Zgodnie z art. 184 § 2 regulaminu postępowania przed Trybunałem, jeżeli odwołanie jest bezzasadne, Trybunał rozstrzyga o kosztach.

104 Zgodnie z art. 138 § 1 rzeczonego regulaminu, mającym zastosowanie do postępowania odwoławczego na podstawie art. 184 § 1 tego regulaminu, kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę. Ponieważ wnosząca odwołanie przegrała sprawę, a Komisja wniosła o obciążenie jej kosztami postępowania, należy obciążyć ją kosztami niniejszego postępowania odwoławczego.

Z powyższych względów Trybunał (pierwsza izba) orzeka, co następuje:

1) Odwołanie zostaje oddalone.

2) Aloys F. Dornbracht GmbH & Co. KG zostaje obciążona kosztami postępowania.

Podpisy